

24 DE FEBREIRO

DÍA DE ROSALÍA DE CASTRO

*Adiós, ríos; adiós, fontes;
adiós, regatos pequenos;
adiós, vista dos meus ollos:
non sei cando nos veremos.*

*Miña terra, miña terra,
terra donde me eu criei,
hortiña que quero tanto,
figueiriñas que prantei,

prados, ríos, arboredas,
pinares que move o vento,
paxariños piadores,
casiña do meu contento,*

Airiños, airiños aires,
airiños da miña terra;
airiños, airiños aires,
airiños, levaime a ela.
Sin ela vivir non podo,
non podo vivir contenta,
que adonde queira que vaia,
cróbeme unha sombra espesa.
Cróbeme unha espesa nube,
tal preñada de tormentas,
tal de soidás preñada,
que a miña vida envenena.

"¡Muiñeira, muiñeira!"

¡Ai, quen fora paxariño

de leves alas lixeiras!

¡Ai, con que prisa voara,

toliña de tan contenta,

para cantar a alborada

nos campos da miña terra!

Agora mesmo partira,

partira como unha frecha,

sin medo ás sombras da noite,

sin medo da noite negra;

e que chovera ou ventara,

e que ventara ou chovera,

voaría e voaría

hastra que alcansase a vela.

*¡Adiós gloria! ¡Adiós contento,
¡Deixo a casa onde nacín,
deixo a aldea que conoso
por un mundo que non vin!*

*Deixo amigos por extraños,
deixo a veiga polo mar,
deixo, en fin, canto ben quero...
¡quen pudiera no o deixar...!*

*Mais son probe e, ¡mal pecado!,
a miña terra n'é miña,
que hastra lle dan de prestado
a beira por que camiña
ó que naceu desdichado.*

*Téñovos, pois, que deixar,
hortiña que tanto ameí,
fogueiriña do meu lar,
arboriños que prantei,
fontiña do cabañar.*

*Adiós, adiós, que me vou,
herbiñas do camposanto,
donde meu pai se enterrou,
herbiñas que biquei tanto,
terriña que nos criou.*

*Adiós Virxe da Asunción,
branca com'un serafín:
lévovos no corasón;
pedídelles a Dios por min,
miña Virxe da Asunción.*

Aqués que tén fama d' honrados na vila
roubáronme tanta brancura qu' eu tiña;
botáronme estrume nas galas dun día,
a roupa de cote puñéronma en tiras.
Nin pedra deixaron en dond' eu vivira;
sin lar, sin abrigo, morei nas curtiñas;
ó raso cas lebres dormín nas campías;
meus fillos... ¡meus anxos!... que tant' eu quería,
¡morreron, morreron ca fame que tiñan!
Quedei deshonrada, mucháronm' a vida,
fixéronm' un leito de toxos e silvas;
i en tanto, os raposos de sangue maldita,
tranquilos nun leito de rosas dormían.

–*Salvádeme ¡ouh, xueces!*, berrei... ¡Tolería!

De min se mofaron, vendeum' a xusticia.

–*Bon Dios, axudáime*, berrei, berrei inda...

tan alto qu' estaba, bon Dios non m' oíra.

Estonces, cal loba doente ou ferida,

dun salto con rabia pillei a fouciña,

rondei paseniño... (ne' as herbas sentían)

i a lúa escondíase, i a fera dormía

cos seus compañeiros en cama mullida.

Mireinos con calma, i as mans estendidas,

dun golpe ¡dun soio! deixeiños sin vida.

I ó lado, contenta, senteime das vítimas,

tranquila, esperando pola alba do día.

I estonces... estonces cumpreuse a xusticia:

eu, neles; i as leises, na man qu' os ferira.

*Castellanos de Castilla,
tratade ben ós galegos;
cando van, van como rosas;
cando vén, vén como negros.*

Cando foi, iba sorrindo,
cando ven, viña morrendo;
a luciña dos meus ollos,
o amantiño do meu peito
Aquel máis que neve branco,
aquele de dozuras cheo,
aquele por quen eu vivía
e sen quen vivir non quero.

Foi a Castilla por pan
e saramagos lle deron;
déronlle fel por bebida.
peniñas por alimento.

*¡Ai!, no meu corazónciño
xa non pode haber contento,
que está de dolor ferido,
que está de loito cuberto.*

Morreu aquel que eu quería
e para min non hai consolo:
so hai para min, Castilla,
a mala lei que che teño.

Permita Deus, casteláns,
casteláns que aborrezo,
que antes os galegos morran
que ir a pedirvos sustento.

Pois tan mal corazón tendes,
secos fillos do deserto,
que se amargo pan vos gañan,
dádesllo envolto en venero.

*Xa se oien lonxe, moi lonxe,
as campanas do Pomar;
para min, ¡ai!, coitadiño,
nunca máis han de tocar.
Xa se oien lonxe, máis lonxe...
Cada balada é un dolor;
voume soio, sin arrimo...
Miña terra, ¡adiós!, ¡adiós!
Non me olvides, queridiña,
si morro de soidás
tantas légoas mar adentro...
¡Miña casiña!, ¡meu lar!*

Leváime, leváime, airiños,
leváime a donde me esperan
unha nai que por min chora,
un pai que sin min n'alenta,
un irmán por quen daría
a sangue das miñas venas,
e un amoríño a quen alma
e vida lle prometera.
Si pronto non me levades,
¡ai!, morreréi de tristeza,
soia nunha terra estraña,
donde estraña me alomean,
donde todo canto miro
todo me dice: "¡Estranxeira!"

Doces galleguiños aires,
quitadoiriños de penas,
encantadores das augas,
amantes das arboredas,
música das verdes canas
co millo das nosas veigas,
alegres compañeiriños,
run-run de toda-las festas,
leváime nas vosas alas
como unha folliña seca.
Non permitás que aquí morra,
airiños da miña terra,
que aínda penso que de morta
hei sospirar por ela.

Vendéronlle os bois,
vendéronlle as vacas,
o pote do caldo
i a manta da cama.
Vendéronlle o carro
i as leiras que tiña;
deixárono sóio
coa roupa vestida.
"María, eu son mozo,
pedir non me é dado;
eu vou polo mundo
pra ver de ganalo.
Galicia está probe,
i á Habana me vou...
¡Adiós, adiós, prendas
do meu corazón!